

VAN BERM TOT BLADZIJDE, VAN PLANT TOT PRODUCT

Maaisel van bermplanten is een uitstekende grondstof voor biobased producten, zoals papier. De afnemers van die groene stroom moeten dan wel kunnen vertrouwen op een goede kwaliteit en dat vraagt om schone wegbermen.

Verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van bermmaaisel als grondstof voor biobased producten.

Van Berm tot Bladzijde op stand-by

Het idee is simpel en Yuri Wolf, intrapeneur bij Rijkswaterstaat, is er al geruime tijd mee bezig. Langs de wegen groeien grassen en andere planten die regelmatig worden gemaaid. Het maaisel bestaat uit grondstoffen, die uitstekend kunnen worden gebruikt voor producten zoals papier.

Yuri vertelt: “In 2016 vormde dat de aanleiding voor het project ‘Van Berm tot Bladzijde’, waarbij destijds meer dan 20 partners betrokken waren. Samen probeerden we een biomassaketten te realiseren om van maaisel papier en karton te maken. Het project is echter stil komen te liggen, doordat de vraagkant van de keten om meerdere redenen wegviel.

De aanbodkant bestaat nog wel: als leveranciers van maaisel, vooral overheden, komen we elk jaar bijeen om informatie uit te wisselen. Overigens hebben we het niet alleen over bermgras, maar ook over bijvoorbeeld invasieve planten als Aziatische duizendknoop en de reuzenberenklauw. Waarom zou je die bestrijden, als je ze kunt gebruiken? Wist je bijvoorbeeld dat deze planten gebruikt kunnen worden voor het maken van isolatieplaten of verkeersborden?”

Nieuwe markt

Dat de markt voor bermgras gaat groeien, daarvan is Yuri overtuigd: “Papier wordt bijvoorbeeld steeds schaarser en ik verwacht dat de behoefte om hiervoor natuurvezels

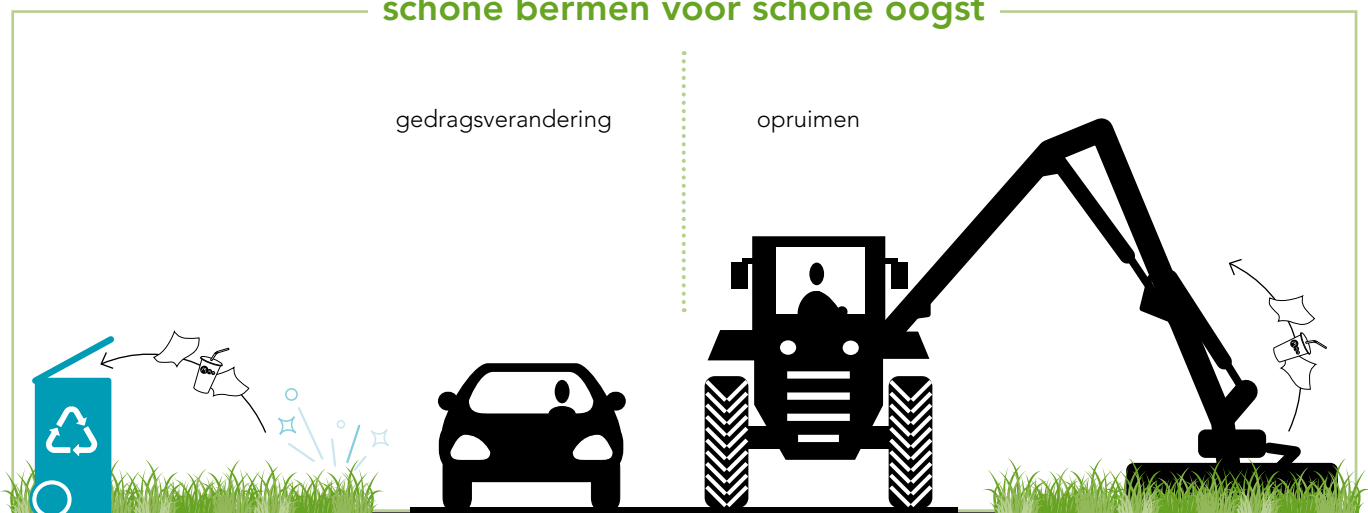
te gebruiken snel zal toenemen. Op kleine schaal wordt dit ook al toegepast.

Bij Rijkswaterstaat zelf zoeken we ook naar mogelijkheden om ketens te sluiten. Vanuit de transitiedoelen stimuleren we circulair werken door te fungeren als launching customer. Dat betekent bijvoorbeeld dat we producten zoals grasbekers van bermmaaisel willen laten maken en deze terugkopen. Maar we kunnen als Rijkswaterstaat ook verkeersborden afnemen die gemaakt zijn van Aziatische duizendknoop. Daarmee is de cirkel rond.”

Bereikt succes

Zoals veel anderen liep Yuri bij het project Van Berm tot Bladzijde aan tegen het probleem dat bermmaaisel

schone bermen voor schone oogst

onder de wet Milieubeheer valt en als afval wordt gezien. Yuri: “We hebben daarom – via het Programma Circulair Terreinbeheer – bij het ministerie van IenW een rechtsoordeel aangevraagd voor het ‘voortgezet gebruik van bermgras’ ↻ zie pagina 11. Dit oordeel was positief, wat wil zeggen dat we ons bermmaaisel mogen zien als grondstof voor karton of graspapier. We hebben dat oordeel onder andere gekregen op grond van onze succesvolle ‘allocatie van bermen’, waarbij we in kaart hebben gebracht welke wegbermen er geschikt zijn voor de productie van biobased grondstoffen. Ook speelde mee dat we afspraken met onze samenwerkingspartners hebben vastgelegd over de manier van werken.”

Een goede kwaliteit stimuleert de vraag

“Tijdens gesprekken met afnemers blijkt continu dat de kwaliteit van het bermgras een issue is. Dat zit vooral in zwerfafval. Er wordt al snel gedacht dat we ons hiervan goedkoop willen ontdoen, onder het mom van circulair terreinbeheer. Dat is niet zo, we hoeven er niet van af, we willen alleen dat ons maaisel zo hoogwaardig mogelijk wordt toegepast.

Maar het leert ons wel dat we moeten werken aan vertrouwen in de kwaliteit. We concentreren ons daarom steeds meer op de aanbodzijde. Het is belangrijk dat wij als leveranciers een goede kwaliteit maaisel kunnen garanderen en alle informatie nauwkeurig en transparant documenteren. Dan staan er vanzelf meer afnemers op.”

Hoe krijgen we schoon gras?

Yuri: “Die vraag blijft, want zolang het gedrag van mensen niet verandert zal er in veel bermen zwerfvuil aanwezig blijven. Het opruimen hiervan is lastig. Je kunt arbeidskrachten bijvoorbeeld niet vragen om het langs snelwegen weg te halen, dat is veel te gevaarlijk. Een gedragsverandering is natuurlijk de echte oplossing, maar dat vraagt om een lange adem. Maatregelen zoals

Maaiwerkzaamheden

Biobased hectometerbord

statiegeld op flesjes vormen een goede aanzet.

Maar het kan ook via de technologische kant. We zijn daarom met meerdere overheden en bedrijfspartners bezig om materieel te ontwikkelen dat zowel gras als zwerfafval oogst, gelijktijdig zonder extra werkhandelingen. Dan snijdt het mes aan twee kanten: niet alleen het gras is schoon, ook de berm zelf wordt schoongepoetst.”

Hoe verder?

“We zitten in de testfase van het materieel. Dat is een kwestie van al doende leren: het materieel wordt tijdens het testen regelmatig

bijgesteld met slijptol en schroevendraaier. Dat is echt leuk om mee te maken. In het vervolg willen we een grootschalige areaaltest uitvoeren, inclusief het validatie- en verificatieproces. Pas als dat rond is zoeken we verdere publiciteit. Maar in de tussentijd zitten we niet stil en zijn we bezig met afspraken met RVO. Als er bedrijven zijn die het materieel dat we ontwikkelen willen aankopen, kunnen ze daarvoor via een regeling in aanmerking komen. Tot nog toe zitten we vooral in de ontwikkel- en testfase. Maar bij de eerste maaiseloogst in het voorjaar hopen we los te gaan.” ∞